DE REGERING EN DE WERKLIEDEN IN FRANKRIJK.

De Minister van Algemeene Politie te Parijs heeft op den 17^{den} April de navolgende circulaire gezonden aan de Prefecten der departementen.

» Uit den staat der bevolking van Parijs bespeur ik, dat een menigte werklieden herwaarts komen om werk van allerlei aard te zoeken. Deze beweging, die ieder jaar omstreeks dezen tijd plaats vindt, tegen het oogenblik dat de aanbouwingen en vertimmeringen beginnen, is dit jaar echter grooter dan in vorige tijden. — Het is duidelijk dat door dien toevloed van werklieden te Parijs eene mededinging ontstaat, die de dagloonen noodwendig moet verlagen, terwijl bovendien, indien het getal aankomenden grooter is dan de vraag naar werklieden medebrengt, de overblijvenden daardoor moeten lijden; deze menigte arbeiders zonder werk zoude aan de regering billijkerwijze bezorgdheid kunnen verwekken. — Buitendien zou deze verhuizing der werklieden aan den landbouw en aan de fabriek-nijverheid der departementen eene schade kunnen berokkenen, waarvoor de regering hen behoeden wil. — Daar overigens onlangs de aanleg van verscheiden spoorweg-liniën is toegestaan, waardoor op vele plaatsen aanzienlijke werken zullen begonnen worden, zoo acht ik het raadzaam, mijnheer de Prefekt, U, in het belang der algemeene rust, te verzoeken, de noodige voorschriften te geven, dat in uw departement slechts met groote bedachtzaamheid paspoorten naar Parijs uitgereikt worden; en dat alleen die werklieden er verkrijgen, welke bewijzen dat zij genoeg middelen bezitten om te Parijs te komen, en aldaar des noods eene maand zonder werk te bestaan. Het is van belang, de arbeiders te onderrichten, dat deze maatregelen in hun eigen voordeel worden genomen.»

Deze brief, zoo zegt de Engelsche *Economist*, levert stof tot belangrijke overweging. De President heeft een aanzienlijk inkomen aan zich zelf toegelgd, en bepaalt dat groote sommen zullen be-

steed worden aan de verfraaijing der stad, waarvan het grootste gedeelte te Parijs zelf zal verteerd worden; en wanneer dit eenmaal is vastgesteld, wordt door zijne Ministers aan de werklieden der departementen verboden om in de voordeelen dier werken te deelen. — Dit is geen Communisme, want er is niets dat naar eene gelijke verdeeling zweemt, maar, even als het Communisme, beproeft het de mededinging te voorkomen, den arbeid te regelen, en de eigendommen van het algemeen naar goetvinden te verdeelen. — Het onderscheidt zich hierin van het Communisme der Cabets en Considérants, dat men in de verdeeling niet allen, maar slechts enkelen doet deelen. — Even als bij het Communisme, wordt er beschikt over den arbeid en den eigendom van het algemeen; maar het Communisme ongelijk, beschikt men er over ten voordeele van enkelen.

Men zegt dat de algemeene meening de wereld regeert: en tot een zekere mate is dit voorzeker het geval. — Maar juist daarom is het dringend noodzakelijk dat die algemeene meening regtvaardig en billijk zij, anders heeft zij geen weldadige gevolgen. — En er is dus iets dat hooger is dan de algemeene opinie, en dat op den langen duur bepaalt of de opinie juist of onjuist zijn, en of zij al of niet de bovenhand zullen behouden. — Al is het dus dat de daden van den President en van den Minister van Policie in overeenstemming zijn met de begrippen die in Frankrijk sinds langen tijd heerschende zijn, aangaande het voordeelige om op deze wijze den arbeid van allen ten behoeve van eenige weinigen aan banden te leggen, zoo volgt daar nog geenzins uit, dat deze algemeene opinie de ware is, en dat zij altijd als algemeene opinie zal blijven bestaan.

Er is een algemeene opinie in Frankrijk dat eene massa decreten en besluiten, en een algemeene regeling van alle mogelijke onderwerpen noodzakelijk zijn om orde en rust in Frankrijk te herstellen; en aan die algemeen verspreide meening is de decreten-manie — van den President klaarblijkelijk toetschrijven; maar de meeste menschen met gezond verstand buiten Frankrijk, en zeer veel menschen met verstand in Frankrijk beginnen te begrijpen dat zoodanige algemeene meening een algemeene dwaling is, en dat andere en wellicht grootere revolutiën nog in Frankrijk moeten plaats vinden, om al de decreten, etc. ten gevolge dier dwaling, weer te niet te doen, — eer het mogelijk zij dat de Franschen zich in een' waren en zuiveren toestand bevinden; — want zulk een zuivere en onbelemmerde toestand is het eenige

en noodzakelijke middel om ooit te weten of de algemeene opinie waarheid behelsde, of niet. Frankrijk is woedend tegen het communisme; welnu, hier is iets als communisme van het ergste soort aan het Ministerie van Policie en in de Tuilerien gezeteld, en waar dit bestaat, daar is verwarring en regeringloosheid nabij.

De regering, handelende op grond van het beginsel van regeling van arbeid, acht zich verplicht om de vrije beweging van het werkzame gedeelte der bevolking te belemmeren. Zij neemt op zich om den arbeid van het volk te bepalen, om den eigendom van het volk tot zich te trekken — deze rigting dwingt haar dag aan dag om dit meer en sterker te doen. — Voor die bemoeijingen die dagelijks in omvang toenemen, zullen de tegenwoordige ambtenaren niet genoegzaam zijn; hoe talrijk en nadeelig deze tegenwoordig reeds mogen zijn, zij zullen langs dien weg nog talrijker en nog nadeeliger moeten worden. Maar de Franschen verlangen ten sterkste naar welvaart. Zij wierpen de regering van LODEWIJK FILIPS omver, omdat zij lijdende waren, en omdat zij meenden — misschien niet zonder reden, — dat die regering hun den weg tot welvaart belette. — Wanneer zij nu zien dat die welvaart die zij zoeken, niet volgt op de decreten van den President, en de circulaires van de Minister van Policie, — (zoo als zij er ook inderdaad niet op *kan* volgen, al is het dat de genoemde maatregelen een kunstmatige rust kunnen daarstellen, en een tijdelijk monopolie aan de arbeiders te Parijs kunnen verschaffen,) — dan zullen er nieuwe beroeringen in Frankrijk plaats vinden. — Het kan zijn dat die nieuwe omwentelingen niet zoo geheel onschuldig zijn als b. v. de benoeming van den eenen president of prefect voor den anderen, — maar zooveel is zeker: nieuwe omwentelingen worden voorbereid. — De algemeene opinie van Frankrijk en de maatregelen in overeenstemming met die opinie genomen, zijn eene dwaling, — en daar geene dwaling kan duren of welvaart over een land brengen, zoo is het zeker dat omwentelingen en anarchie te verwachten zijn, als zijnde de middelen waardoor Frankrijk gewoonlijk naar waarheid zoekt, wanneer het bemerkt dat het zich op een dwaalspoor bevindt.

De circulaire van den Prefekt is des te merkwaardiger, wanneer men bedenkt dat Parijs den toevloed en mededinging van werklieden niet behoeft te vreezen. »Parijs,” zoo spreekt de Statistique de l'Industrie à Paris, — »bekleedt een eerste plaats onder de fabriek-steden van Frankrijk.” Zijne producten, van den meest verschillenden aard, zijn door de geheele wereld bekend, en hebben

bijzondere eigenschappen die hen aan de verbruikers aanbevelen. De fabriekaadje dier Parijsche goederen heeft den invloed onder- vonden van eene vlijtige beoefening der schoone kunsten en we- tenschappen, en van die menigvuldige en kostbare verzamelingen die gestadig openstaan voor allen die ze tot smaakvorming willen bezoeken."

Binnen den omtrek van Parijs worden, volgens hetzelfde gezag, 325 verschillende klassen van Industrieën uitgeoefend, een geheel getal van 64,816 werkplaatsen omvattende. — Hiervan zijn er

Ondernemers.

7,117 die meer dan 10 werklieden gebruiken.

25,116 die van 2—10 " "

32,583 die alleen werken of een arbeider "

64,816.

De 325 klassen van Industrie worden tot de volgende hoofd- verdeelingen terug gebracht.

Voedingsmiddelen,	Chemicaliën,
Bouw-Industrieën,	Metaal-Bewerking, Werktuigkunde,
Meubel "	Goud- en Zilverbewerking, Juweliers,
Kleeding "	Kuipwerk enz.,
Spinnen en Weven,	De zoogenaamde »Articles de Paris,»
Leerbereiding,	Papierbewerking, Drukwerk, Graveer-
Rijtuig- en Zadelmakerijen	werk, enz.

Behalve de genoemde 64,816 hoofd-ondernemers der Industrieën, zijn er 342,530 arbeiders van allerlei jaren en kunne; hetgeen een middelgetal geeft van $5\frac{1}{2}$ werkman voor ieder ondernemer — namelijk 204,925 mannen, 112,891 vrouwen, en 24,714 jonge lieden. — In 1847 was de waarde van hetgeen zij voortbrag- ten, meestal met begrip van de waarde der grondstof (behalve bij de goud- zilver- en juweelbewerkers) 731,814,000 guldens. — Het gemiddelde dagloon was voor de mannen f 1,90 per dag. — Het maximum f 17,50 (graveurs) het laagste f 0,25 (een jongen).

Men berekent dat dagelijks f 500,000 aan werkloonen betaald worden, en, tegen 300 werkdagen in het jaar, geeft dit een jaar- lijksch bedrag van 150 millioen guldens die jaarlijks in Parijs betaald worden.

Parijs is alzoo een van de hoofdzetels der Industrie in Frank-

rijk; de dagloonen zijn aldaar, naar het schijnt, hooger dan in de andere gedeelten van Frankrijk. Al de voordeelen van openbare inrigtingen en kunst-gallerijen, die van haren kant zoo krachtvol op de vorming der werklieden werken, zijn in Parijs bijeenverzameld; — wat is er nu natuurlijker, wanneer in die stad voor het oogenblik een ruime vraag naar werk bestaat, dan dat de werklieden uit de departementen zich derwaarts begeven? — maar al dat aantrekkelijke dat Parijs voor de werklieden bezit, wordt nu door de Policie tegengewerkt, en die menigvuldige voordeelen worden zooveel mogelijk uitsluitend voor de Parijzenaars bewaard. — Zoo wordt deze stad hoe langer hoe meer afgescheiden van de rest van Frankrijk; in plaats dat de beschaving, van Parijs uitgaande, geleidelijk het geheele land doortrekt, wordt zij te Parijs tot een hooger standpunt opgevoerd dan in de overige gedeelten van het rijk. Zoo blijft steeds de onnatuurlijke toestand bestaan, die Parijs verheft, en Frankrijk verzwakt; totdat wederom de dammen worden doorgebroken, en de regering en Frankrijk in een nieuwen vloed worden verzvolgen.

(*Economist.*)

Zoo is het gestrengte oordeel van de Economist over de regeringsdaden van den President van Frankrijk. En voor hem, die uit een onpartijdig oogpunt den loop der zaken beschouwt, valt het niet te betwijfelen, of vele der maatregelen door den President genomen, kunnen slechts kortstondige verademing geven, terwijl zij geen duurzame welvaart vormen, doch integendeel voor het verloop der gevaren van den toestand nog verergeren.

Immers, bij geen land ter wereld is er welvaart denkbaar zonder arbeid en wel arbeid, die op de meest productieve wijze wordt aangewend, — die de meest mogelijke vruchten in verhouding tot de inspanning geeft. — Vooral is dit thands een hoofdvereischte in Frankrijk, dat in de laatste jaren zooveel heeft verloren, wiens voortbrenging in vele opzigten zoo verzwakt is. — Elk volk (de Franschen, zoowel als de Engelschen, de Hollanders of de Chinezen) is eene vereeniging van individuen, die door arbeid moeten bestaan. Aanwending van dien arbeid op de voordeligste wijze is het doel waarnaar voortdurend moet gestreefd worden, en naar mate dit meer bereikt wordt, gaat de welvaart vooruit.

De regering is daar, om dien toestand beter te verwezenlijken; om de orde, de rust, de veiligheid der verschillende belangen te bevor-

deren — om door vereeniging van krachten eenige van die zaken te verrigten waartoe de afzonderlijke krachten onvermogen zijn. enz.

Het al of niet bevorderen van die vereischten der productie maakt dus eene regering goed of slecht. — Al wat er geschiedt, door welke regering, van welk land der wereld, moet hetzelfde zijn onder verschillenden vorm. — De vormen verschillen natuurlijk naar den aard van het volk, den toestand waarin de productie zich reeds bevindt, de omstandigheden van het oogenblik. Maar dit alles neemt niet weg dat het hoofddoel van alle goede regering blijft: het bevorderen van dien toestand, waarin allen hunnen arbeid op de meest productieve wijze kunnen aanwenden.

Wanneer men nu dien maatstaf op Frankrijk toepast, dan ziet men dat die vereischten geenzins vervuld worden. Vele der regeringsdaden daarentegen bevorderen eene aanwending van het nationaal vermogen tot improductief verbruik; en het samenstel der wetgeving belemmert den productieven arbeid. — Het eerstgenoemde kwaad is te meer verleidelijk, daar het soms een *schijn van welvaart* kan geven. Wanneer millioenen worden besteed tot verfraaijingen van steden, tot groote inkomsten van het hoofd van den staat, tot het instand houden van eene buitensporige krijgsmagt, of tot het geven van verblindende volksfeesten, dan wordt er een aanmerkelijke vraag naar werklieden geboren, en zonder twijfel ziet men welvaart op de plaatsen waar die verteringen plaats vinden, zonder dat men *blijkbaar* ziet, dat zulks door achteruitgang op andere plaatsen wordt opgewogen. — Van daar dan ook, dat dergelijk aanleggen van groote werken etc. een verleidelijk middel is voor de regeringen die in tijden van beroering en omwenteling ontstaan, alzoo in die oogenblikken waarop de kapitalen van de baan der nijverheid terugtrekken, waar zij, wegens de gevaren van den maatschappelijken toestand, bevreemd zijn zich te wagen. Daarmede vermindert de vraag naar werklieden, en bij het toenemend gebrek vermeerderd de misnoegdheid onder de arbeidende klassen, het groote bestanddeel van het volk. — Alsdan ziet de regering eenen gemakkelijken weg voor zich geopend, door zooveel kapitalen als waarover zij beschikken kan, tot arbeidvraging te besteden, om alzoo het element van wanorde voor het oogenblik te doen bedaren.

Nu spreekt het van zelf, dat *alle* aanwending der algemeene middelen tot aanleg van groote werken enz.; niet onvoorwaardelijk te veroordeelen is. — Indien de daargestelde werken een blijvend nut aan het land geven, zooals bij doelmatigen aanleg van spoor- of andere groote wegen, canalisatiën, verbeteringen van gronden enz.,

in één woord, indien de daargestelde werken *hulpmiddelen tot productie* zijn, dan heeft er productief verbruik plaats gehad — en dan kan het zijn, dat de regering welke die werken met de landspenningen tot stand bracht, een weldaad aan het volk bewees, indien zij namelijk die zaken heeft daargesteld, die anders door particuliere kapitalen niet zouden ontstaan.

Doch zoo de verbruikte kapitalen niet gediend hebben om het voortbrengings-vermogen van het volk in een' beteren toestand te brengen dan het vroeger was, dan heeft er improductief verbruik plaats gehad, er is waarde vernietigd. En wanneer men nu vele der regeringsdaden van de laatste regeringen van Frankrijk daaraan ten toetse brengt, — en wel vooreerst de ontzaggelijke krijgsmagt, de kolonisatie van Algerie, de millioenen voor de versterkingen van Parijs, de groote werken door het Gouvernement Provisoire in 1848 — later de dotaties, de hofhouding, de feesten, de millioenen tot verfraaijing van Parijs toegewijd, — dan ziet men dat die aanwending de productie van het land geenzins in een' beteren toestand brengt, dan vroeger. — Na den afloop der kortstondige flikkering van welvaart door het uitdeelen van zooveel millioenen aan arbeidsloozen, bevindt men dat men al die kosten niet in eene grootere waarde terugvindt; met andere woorden, men heeft van zijn kapitaal verteerd: men heeft een stap achteruit gedaan, evenzeer als de man met een klein vermogen, die, in plaats van de meest mogelijke zuinigheid te betrachten, voor een paar jaar veel vertooning maakt door zijn kapitaal aan te spreken.

Gaan wij de beide soorten van verteringen eenigzins naauwkeuriger na:

Millioenen worden genomen bij franken en centimes uit de beurzen der 35 millioen ingezetenen. — De regering, vraagt voor dat bedrag aan handenarbeid, en na den afloop van dien arbeid heeft men dit resultaat:

Het geld is uit de beurzen der ingezetenen: dit heeft het volk verloren. Daarentegen heeft Parijs een gordel van vestingwerken van buiten, eenige heerlijke straten te meer van binnen; een leger van fonctionnaires, een schitterende hofhouding om het hoofd van de staat. — De Louvre is eindelijk met de Tuilerien vereenigd: — dit heeft het volk verkregen. — Is het een voordeelige ruil voor een lijdend volk?

Had men die staats-uitgaven niet gedaan, had men het geld in de beurzen der ingezetenen gelaten, dan zouden dezen evenzeer daarvoor producten gevraagd hebben — dit zoude wel bij

enkele centimes en franken geschied zijn, terwijl het nu, door bijeenvoeging dier franken in de hand der regering, voor millioenen te gelijk gaat; — maar de zaak zou hetzelfde zijn. Het onderscheid is, dat men in het eene geval de vraag naar arbeid niet met den vinger kan aanwijzen, in het andere geval wel; maar het is de vraag niet of men het gevolg van een maatregel met den vinger kan aanwijzen of niet; — het is de vraag of dat gevolg bestaat. En het gevolg in casu, de besteding van hetzelfde bedrag tot arbeid-vraging, zou hier in beide gevallen evenzeer plaats hebben. —

Maar nu komt het onderscheid tusschen de twee soorten van vertering: welke producten zouden de ingezetenen gevraagd hebben, indien men hun het geld had gelaten? Voedsel, kleding, verbetering van woning; hier zou een nieuw stuk huisraad gekocht zijn, daar een nieuw gereedschap: ginds wordt een werkmán meer in dienst genomen; hier worden eenige franken bij de spaarpot gevoegd, — en alle zoodanige aanwendigen zijn vermeerdering van het voortbrengings vermogen. —

Men houde dus in het oog, dat het verschil tusschen het genoemde productief en improductief verbruik, ten slotte hierop neer komt:

De onmiddellijke vraag naar arbeiders blijft in beide gevallen dezelfde. Doch na de operatie is het batig saldo in het eene geval: »het prachtig gebouw, het afgestoken vuurwérk'', enz.; in het andere geval: »een beter gevoede werkmán, een nieuw gereedschap, een doelmatiger woning; een paar schoenen meer,' en in de toeneming van die zaken bestaat juist de welvaart.

De kortste weg om daartoe te geraken is dus om zooveel mogelijk het geld in de particuliere beurzen te laten, en slechts het noodige door de staats uitgaven te laten doen. — Alle aanwending van kapitalen, waarbij arbeidvraging het *doel* is, en niet het *middel* om een grooter waarde te verkrijgen, kan dus gerust veroordeeld worden.

Indien nu het improductief verbruiken van kapitalen, wanneer het stelselmatig geschiedt, in elk land, zelfs het rijkste, te veroordeelen is, dubbel noodlottig is het, wanneer het geschiedt in landen die juist noodig hebben, om zooveel mogelijk nog naar de productie te worden gedreven. En toch is het die verleidelijke weg die men steeds ziet opgevolgd in een land als Frankrijk, dat reeds zoo dikwijls de verarmende gevolgen van slecht geregeld voortbrenging heeft ondervonden: dat door die verarming, en om in beteren toestand te geraken, revolutie op revolutie maakt,

en in zijn drift om zich te bevrijden, zich telkens dieper wonden slaat: — dat, verward in de strikken van verkeerde legislatie, het geduld, de kunde en de bedaardheid niet heeft, om al die hinderpalen één voor één te onderzoeken en met beleid los te maken, maar dat in dolle drift zich telkens los wil rukken, en alzoo de knopen slechts vaster trekt, en de volgende poging bemoeijelijkt. Te vergeefs geeft men aan duizende handen werk door uitbreiding van het rekbare budget: bij elke vernietiging van kapitaal wordt gelegenheid tot latere arbeidvraging ontnomen, en het element van wanorde wint grond.

Maar hoezeer dan ook vele daden der regeringen in Frankrijk gedurende een lange reeks van jaren, en thans ook vele daden van den President, met grond mogen veroordeeld worden, zoo mag men toch niet geheel uit het oog verliezen dat de toestand op dit oogenblik eene geheel exceptioneele is; en in een land dat nog steeds in spanning en inwendige afgematheid verkeert, kunnen niet onmiddellijk alle regels voor den gezonde worden toegepast. —

Wie zich de schoone betoogen van J. B. SAY, L. FAUCHER, BASTIAT, CHEVALIER, en zooveel andere waarschuwende stemmen heeft eigen gemaakt, weet wat Frankrijk behoeft. — Het is de toepassing van het beginsel van Vrijen Arbeid in den ruimsten zin des woords. — Wanneer zooveel andere volken, Engeland, de Vereenigde Staten, Rusland, België, Nederland, Sardinië, Oostenrijk en Spanje, — de geheele beschaafde wereld in een woord, het heilzame beginsel in meer of mindere mate hebben gehuldigd: — terwijl eenige reeds reuzenschreden door dat beginsel hebben gemaakt, gaat de productie van Frankrijk nog gebukt onder een stelsel, dat volkomen aan zijn doel zou beantwoorden, indien een dóór en dóór verstandige vijand het voor Frankrijk had verzonnen; en het land dat zich aan het hoofd der Beschaving waant, huldigt de vooroordeelen van middel-eeuwsche onkunde.

De landbouw, de graanregten, de scheepvaartwetgeving; het geheele tarief, getuigen bij elken stap, dat de kunstmatige Bescherming ook hier haar uiterste best heeft gedaan om alles te verkrijgen wat differentieele regten, en schaalregten, en afwerende tarieven vermogen, — telkens ontmoet men de kunstmatige regeling die vreemde producten weert, en daardoor slechts ten gevolge heeft onnatuurlijke prijzen en inwendige verarming. —

De landbouw heeft zijn schaalregten; de scheepvaart, de koloniën, hare differentieele regten. — De fabriek-industrie acht zich beschermd door een tarief dat zoodanig afwerend is, dat de Heer

SAINT-BEUVE als de roekelooste der omverwerpers werd uitgekreten, toen hij in het voorgaande jaar voorstelde om de invoerregten op bewerkte goederen tot een bedrag van 20 pCt. der waarde te verminderen.

Niet alleen brengt dit tarief al de nadeelen met zich die alle protectieve tarieven aan de beschermde takken van nijverheid zelve aanbrengen, maar hier vooral is men in de moeilijkheid gekomen, dat men de eene industrie niet kan bevoordeelen zonder de andere schade te doen. — Wat men vrijelijk wil toelaten als grondstof voor de eene, blijkt tevens een product van een andere inlandsche nijverheid te zijn, en de inlandsche vervaardigers roepen om afwering van buitenlandschen toevoer. — Men bezwaart ijzer en steenkolen ter begunstiging van de inlandsche producteurs dier artikelen, en reeds daardoor alleen benadeelt men alle fabrieknijverheid, voor wie de genoemde zaken noodzakelijke grondstoffen zijn.

Men stelle zich de moeilijkheden voor bij een volk dat een landbouwend, een zeevarend, en tevens een fabriekvolk is, en dat alsdan zich het ondoenlijk problema voorstelt om al die belangen tegelijk te beschermen.

Buitendien is de invoer van vele voedingsmiddelen bezwaard. De invoer van vee, die vrij was onder het keizerrijk, betaalt hooge regten. — Evenzeer het gezouten vleesch: —

Ruwe wol was vroeger vrij, thans bezwaard.

Voor alle industriën is goed staal een hoofdzaak. — Heeft nu de Fransche ondernemer het regt om zich van staal te voorzien daar, waar dit hem het goedkoopst wordt aangeboden? Neen, dit wordt hem door een buitensporig regt verboden. Op het eind der vorige eeuw was het regt op gegoten staal onbeduidend — het verschilde van 5 fr. tot 60 frank op de 1000 kilo. Onder het keizerrijk werd het op 99 frank gebragt; sedert 1815 is het in plaats van verminderd, tot 1,320 fr. per 1000 kilo geklommen.

Het invoerregt op ruw ijzer was onder het keizerrijk 44 fr. per 1000 kilo, thans is het 206 fr. — Voor geslagen plaat-ijzer, een aller-noodzakelijkst product; is het dubbel. (*)

Even als het ijzer, zijn steenkolen eene hoofdvereischte voor alle industrie. — Ook deze worden door hooge tarieven geweerd.

(*) Wij verwijzen den lezer naar de verhoogen van MICHEL CHEVALIER, BLANQUI en WOŁOWSKI. *Journal des Economistes*. 1850. Tom. I. p. 344: *sqq.*
Zie ook *Journal des Débats*. — 30 April 1852. — EMILE CHEVALIER.

Al wat werktuigen is, is alzoo reeds daardoor alleen, kunstmatig duur gemaakt. Om nu den inlandschen machines-fabrikant te bevoordeelen, zijn alle buitenlands gemaakte machines verboden, of door ontzaglijke regten bezwaard.

Het opzetten van een fabriek kost alzoo veel duurder dan ergens anders, en de goederen daardoor opgeleverd, hebben weer des te hooger regten noodig.

Maar niet alleen voor de fabrieknijverheid is de bovenmatige duurte van het ijzer nadeelig. — Voor landbouw is ijzer even noodzakelijk als brood, en men berekent dat de hoogere prijs van het ijzer, door die regten veroorzaakt, aan den landbouw alleen een verlies van 24 millioen gulden jaarlijks veroorzaakt.

Door dien toestand wordt voor velen de gelegenheid tot arbeid gesloten; en bijna voor allen worden de vruchten van den arbeid gedeeltelijk ontfroefd. De groei van het kapitaal, door duizende banden belemmert, houdt niet meer gelijken tred met den groei der bevolking, en het gevolg is armoede, en een menigte ledige handen. — Die toestand nu, die overal een nadeeligen en onzedelijken invloed zou hebben, heeft zulks vooral in Frankrijk, waar de driften en hartstogten zooveel ligter ontvlammen, en waar het spoedig waarheid wordt, dat ledigheid des duivels oorkussen is. — Want voor zooveel verhitte breinen, wier handen geen werk vinden, opent zich van zelf een werkkring in de bemoeijingen der politiek, en het regeringstelsel in Frankrijk bevordert nog die zucht. — Door de ver gedreven centralisatie is alles zoo gewoon geworden om slechts op bevelen van het hoofdbestuur te Parijs te handelen, dat hij die zich van dat hoofdbestuur kan meester maken, onmiddelijk meester wordt van geheel Frankrijk. Te dikwijls is dit bewezen, en het is een blijvend aanloksel voor vermetele minoriteiten; de veelvuldigheid der revolutiën houdt de dolzinnigste verwachtingen gespannen, en geeft een kans van welgelukken zelfs aan de vermetelste ondernemingen.

Indien Frankrijk zijne slagboomen doet vallen; indien er door sterk vermeerderden aanvoer van vreemde producten een sterk vermeerderde vraag naar inlandsche producten ontstaat; als de lagere prijzen van ijzer en steenkolen, de grondstoffen van zooveel nijverheid, de productie bevordert hebben, dan zal er, — behalve de grootte voordeelen van toenemend kapitaal, en van welvaart ten gevolge van dien, — tevens een grootte stap gewonnen zijn, doordat er alsdan een werkkring geopend wordt voor zooveel onrustige handen, die thans voor hunne bedrijvigheid een uitweg

zoeken in aanslagen tegen de regering en in misdadige storingen van orde, doch die alsdan een beter strijdperk geopend zien, waarin evenzeer moed kan getoond worden, en waarin evenzeer moeilijkheden te overwinnen zijn, het strijdperk van den arbeid.

Hoe grooter dat arbeidsveld wordt, hoe grooter de waarborgen van politieke rust en zekerheid. — Want al wat arbeidt heeft belang bij orde. — Doch in Frankrijks tegenwoordigen toestand, is die gelukkige eigenschap te dikwijls een aanloksel te meer tot revolutie. — Zoodra eene revolutie eens geschied is, — zoodra het een vermetele minderheid die alles op het spel zet, eindelijk is gelukt om zich meester te maken van het groote rad dat 86 kleine raderen in beweging brengt, — heeft men een groot gedeelte van den burgerstand onmiddellijk voor zich gewonnen. — Groot-handel, winkelhandel en fabrickant kunnen slechts zaken doen wanneer er rust in het land heerscht, en worden daarom in een zekeren zin verdedigers van elken orde van zaken, al was het alleen om dien reden, dat het ten minste een orde van zaken is, en omdat, vooral voor nijverheid, een slechte regering nog beter is dan regeringloosheid.

De vrijheid van arbeid zou dus langs een dubbelen weg voordeel medebrengen, want hoe meer productieve arbeiders er in een land zijn, hoe meer elementen van blijvende rust; en bij verruiming van den arbeidskring, bevindt men dus dat het getal vredeverstoorders afneemt, en het getal vredebewaarders neemt toe; alzoo blijkt het dat de vrijheid van arbeid niet alleen door billijkheid gevorderd wordt, maar ook door ware politiek.

Indien eenmaal op dien weg slechts eenige schreden gedaan zijn, is er zeer veel gedaan: want als de massa van het volk eenmaal zal ondervinden dat hunne welvaart aan de vrijheid van arbeid verbonden is, dan zullen zij ook elke regering meer beoordeelen naarmate zij dit beginsel al of niet is toegedaan. — Het scepticisme in het staatkundige moet verdwijnen bij het vinden van dezen waren grondslag voor een regering-systeem, en het tijdelijk onderwerpen aan alle regering, enkel omdat het eene regering is, moet met die verlichting verminderen.

Zie hier, volgens ons bescheiden oordeel, de verschillende wegen langs welke de toepassing van vrijheid van arbeid voor Frankrijk een weldaad zou wezen. — Zoolang dit beginsel niet ingevoerd wordt, bereiden nieuwe revolutiën zich voor, die slechts te heviger zullen zijn, hoe langer het vergiftigd palliatief geduurd heeft.

Werkt nu de President in die rigting? Volgens onze meening

mag dit niet geheel ontkend worden, en de decreten omtrent het Grondcrediet, de vermindering van Centralisatie, en de doorgaande belangstelling in alles wat de arbeidende klasse betreft, zijn ten minste zoovele bewijzen, dat de Economische vraagstukken bij het hoofd van den staat op den voorgrond staan; en dat aldaar de overtuiging aanwezig is, dat de weg tot volksgeluk daarin besloten ligt. Doch zoolang de geheele industrieele wetgeving niet hervormd wordt, is er weinig gedaan; daartegen echter verzetten zich groote moeilijkheden: tot zoodanige hervorming wordt vereischt dat het volk medewerke, en het kennen van de kwaal, het erkennen dat men ziek is, vindt men nog in Frankrijk niet, en, terwijl men aldaar van de leerstoelen de zuiverste beginselen hoort verkondigen, verwondert men zich dat die zoo weinig in het leven zijn getreden.

De vorige verderfelijke toestand wordt onderhouden door de vooroordeelen van sommigen, die baatzuchtigheid van hen die bij de misbruiken belang hebben, en de bewondering eener wufte natie voor de holle sophismen en klinkende woorden van Thiers.

Dat alles vormt een berg van hinderpalen tot in de hoogste regeringskringen van het volk: — En zoo het waar is dat hij die thans als hervormer van Frankrijk wil optreden, een schoone taak voor zich ziet, zeker is het ook, dat het een taak is van ontzaggeijk moeilijkten aard. Niet als bij een normalen toestand kan men al de eischen der welvaart daarstellen, en aan een lijder die nog telkens in ijelende koorts opvliegt, kan het krachtige levensmiddel welligt dooddelijk wezen, als het roekeloos wordt toegediend.

Dit verlieze men niet uit het oog bij de waardering van Frankrijks toestand, en wanneer men het hoofd van den staat ter vierschaar roept, dan vrage men zich of vele der handelingen die thans streng veroordeeld worden, niet welligt (in zijn oog althans) noodzakelijke middelen zijn om tot elken prijs de rust van het oogenblik te handhaven; de rust van het oogenblik, zonder welke geen economische hervorming kan aangevangen worden.

Wel moet men bekennen dat die wijze van zien bij elken dag minder grond vindt; van dag tot dag wordt de hoop flauwer dat het Bestuur van den President, het dooden van staatkundige alle vrijheid, het aan banden leggen der drukpers, het volste despotisme in een woord, niet anders zouden zijn dan harde, doch in zijn oog onvermijdelijke middelen om tot een beteren toestand te geraken.

Bij de nieuwe revolutie die hem ten troon bragt, kon men zich troosten met de hoop dat er eindelijk, na zooveel stormen waarop niets dan doffe afmatting volgde, eenmaal toch een weldadig

beginsel uit de beroeringen zou geboren worden; — doch ook die hoop schijnt telkens minder grond te vinden, en soms laat het zich aanzien alsof het ook hier zal zijn: »rien n'est si long que le provisoire.”

Evenwel zou het gewaagd zijn, alle verwachting van wezenlijke hervorming op te geven. Bij het zonderlinge karakter van het hoofd van Frankrijk, zijn de vreemdste onderstellingen nog mogelijk. — Het kan zijn dat hij alles wat tot nu gebeurd is, slechts beschouwt als het noodzakelijk afbreken eer men aan het opbouwen gaat — het zuiveren van den akker eer er gezaaid worde — en bij die mogelijkheid, schijnt ons het oogenblik nog niet gekomen om over alles wat sedert 2 Dec. geschied is, den staf te kunnen breken.

RED.